

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Deo Vno, & Trino

Vindalium, 1646

Sect. I. An sit in Deo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38742

CAPVT V.

*De voluntate diuinâ &
obiecto eius.*

SECTION I.

An sit in Deo.

CONCLUSIO I.

IN Deo est voluntas.) Probatum; tum
ex Scriptura Isal. 113. Omnia quæcun-
que voluit fecit Rom. 9. Voluntati eius
quis resistet? tum Deus est intellectu
præditus, ergo & voluntate: Sequela pa-
tet, nam appetitus sequitur formam,
naturalis naturalem, sensitivus sensiti-
uam, & rationalis rationalem, vt nimi-
rum quælibet res possit appetere bonum
sibi conueniens: Deus ergo appetitu ra-
tionali, seu voluntate præditus est: præ-
sertim cum hæc sit perfectio simplici-
ter simplex, supremo & perfectissimo
enti apprime consentanea & necessa-
ria.

Nota 1. voluntatem non esse propriè in deo per modum potentiæ, & actus primi, quia strictè loquendo potentia volendi est principium elicitivum actualis volitionis realiter distinctæ & subiectum illius receptivum, quæ conditiones repugnant summæ puritati & simplicitati divinæ, vt patet ex alijs dictis.

Nota 2. quòd etsi à parte rei voluntas non sit in deo per modum potentiæ seu actus primi, nihil tamen vetat quin eam hoc modo concipiamus, sicut eam consideramus vt distinctam ab essentia, & veluti quandam illius proprietatem; sicut etiam distinguimus per rationem attributa ab eadem essentia divina, & concipimus Deum non modo actu intelligere, sed etiam habere intellectum infinitè perfectum per modum potentiæ, ab actuali intellectione distinctæ.

CONCLUSIO II. In Deo est appetitus innatus.) Probatut, nam in primis etsi Deus vtpote perfectissimus, non possit habere naturalem appetitum per modum prosecutionis, quo tendat ad consecutionem alicuius perfectionis; cum tamen quælibet res quiescat in perfectione naturali quam possidet, non incongruè dici potest Deum, non tan-

tum appetitu elicitō sibi complacere in suis perfectionibus, sed etiam ex inclinatione naturali in iis quiescere; atque adeo habere appetitum innatum per modum quietis, ex sola naturæ inclinatione ortum.

Deinde persona produciens dici potest habere appetitū naturalem, ad productionem personæ ab ea procedentis, siue quia persona produciens est Deus, at diuinitas naturaliter propendet in totam suam perfectionem, quæ non subsisteret sine tribus personis: siue quia sicut in creatis, potentia productiua habet institutum appetitum, ut suo effectui se communicet, ita in persona producente debet esse appetitus innatus, ut se communicet personæ quæ ab ea produci-
tur.

Tandem tota Trinitas ut vnus Deus omnipotens & infinite bonus, naturaliter inclinatur ad suas perfectiones creaturis communicandas, tum quia quælibet potentia actiua naturaliter inclinatur ad suos effectus producendos, tum quia generatim bonum est sui diffusiuum: Deus tamen naturalem hanc inclinationem necessario non exequitur, sed ex iudicio rationis liberaque voluntate, quia quæcunque vult facit in celo & in terra.

Dices, in Deo est appetitus rationalis, quo in propriis perfectionibus sibi com- placet, seque aliis comunicat: ergo, quoad hæc, appetitus innatus est superfluous. Respondeo non sequi, quia dantur in re aliqua varij appetitus, iuxta varios entis gradus quos participat, vt patet in homine, qui habet appetitum sensitiuum, etsi per rationalem in illius obiectum ferre possit.

CONCLUSIO III. Deus vult & amat seipsum, & creaturas omnes.) Prima pars adeò certa est vt probatione non indigeat: frustra enim voluntate præditus esset, nisi aliquid vellet & amaret: nullum autem obiectum ipsius voluntate congruentius cogitari potest, quàm eiusdem bonitas infinita: quare dubitari nequit quin Deus seipsum, idque infinitè diligat.

Eò vel maximè quia sicut diuinæ cognitionis obiectum primarium est diuina veritas, ita proportione seruata diuinæ volitionis obiectum perfectissimum diuina bonitas esse debet; ita vt ad essentialem & absolutam Dei fœlicitatem vtraque operatio concurrat, videlicet comprehensio, & amor sui ipsius.

Secunda pars probatur 1. ex Scriptura, Psal. 113. Omnia quæcunque voluit

fecit : & Sapientiæ II. Diligis omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum quæ fecisti. 2. ratione, nam sicut se habet intellectus diuinus ad verum, ita & voluntas diuina ad bonum; sed diuinus intellectus fertur in omne verum, non solum increatum, sed etiam creatum, vt supra ostensum est: ergo & voluntas diuina in omne bonum, non tantum increatum, sed etiam creatum, quale est omne ens à Deo productum; iuxta illud Genes. I. Vidit cuncta quæ fecerat, & erant valde bona.

Confirmatur, nam cum nihil sit à se præter Deum, sequitur alia omnia quæ sunt, à Deo producta esse: & cum Deus non agat ex necessitate naturæ, sed liberrimè vt infra ostendemus, hinc fit, vt creaturas non produxerit nisi volens, & ex mero affectu iis communicandi bonitatem suam iuxta vniuscuiusque capacitatem; unde quia amare aliud nihil est quàm velle bonum alicui: quo magis res aliqua participat de bonitate & perfectione diuina, eo magis illa censebitur à Deo diligi. Quo autem modo Deus creaturas diligat, dicetur cap. 17.

CONCLUSIO IV. Deus non vult malum culpæ, etsi illud permittat, vult tamen malum pœnæ non per se, sed per accidens.) Prima pars est aperta

in Scriptura, Sapientia 14. Odio sunt Deo impius & impietas eius. Psal. 44. **D**lexisti iustitiam & odisti iniquitatem. Ratio autem est, quia cum Deus nihil velit saltem ultimè, nisi ex motivo suæ bonitatis, sequitur eum nihil posse appetere, nisi quod dicit ordinem ad ipsius bonitatem, & ad illam refertur: at malum culpæ non ordinatur ad bonitatem diuinam, quin potius illi repugnat, vel tanquam ab ea ut ultimo fine planè auertens, si peccatum sit mortale; vel saltem aliquantisper retardans, si sit veniale.

Secunda pars facilè ostenditur, nam multa peccata quotidie fiunt ab hominibus, quæ non fierent nisi permetteret Deus ea fieri; illa ergo permittit, non merè negatiuè se habendo circa peccatum, sed actu positiuo voluntatis volendo illud permittere, & consequenter suppeditare concursum necessarium ad illud patrandum. Et quamuis peccatum sit malum, bonum tamen est ut creatura libera sinatur uti iure suo, & consequenter ut Deus non deneget illi concursum quem ex munere primæ causæ illi exhibere tenetur, & sine quo in actum prodiere non posset.

Tertia pars probatur, nam quod Deus velit

velit aliqua ratione mala poenae, hoc constat ex variis poenis quas tam in hac quam in alia vita immittit. Quod autem non velit tale malum per se, satis ex eo patet, quod appetitus non intendit per se nisi in bonum. Quod etiam possit vel le eiusmodi malum per accidens, ea ratione ostenditur, quia bonum diuinæ iustitiæ poenis coniunctum melius est, & optabilius quam bonum naturæ quæ eiusmodi poenæ priuant. Vnde etiã vult Deus per accidens naturales defectus, propter bonum ipsis coniunctum: verbi causa, vnius rei corruptionem propter generationem alterius, & vt seruetur ordo naturalis rerum ac pulchritudo vniuersi.

Nota Deum non esse causam peccati, etsi causet voluntatem; quia cum hæc sit libera, peccatum cauere potest. At neque Deus est causa peccati etsi ad entitatem illius concurrat, quia nihilominus non est propriè causa vt talis entitas ponatur in rerum natura, cum voluntatem creatam ad illius positionem non impellat, siue physicè siue moraliter; & aliunde cum sit prima causa tenetur concursum suum generalem exhibere voluntati, quoties illa operari voluerit.

CONCLUSIO V. Deus vult
de Deo.

G

quicquid vult propter suam bonitatem, adeoque obiectum formale omnium volitionum diuinarum est ipsius bonitatis.) Probatur, tum ex verbis illis Bernardi serm. 59. in Cant. Amat & Deus, nec aliunde hoc habet, sed ipse est unde amat. Tum quia cum Deus creando res, bonas faciat, patet eum non posse moueri à præexistente earum bonitate, vt eas velit & diligat, sed à sua bonitate infinita, quæ proinde est obiectum formale, & totale motuum diuinæ volitionis: quatenus Deus essentiam suam vt infinitis modis participabilem cognoscens, motus à sua bonitate, statuit has, & illas creaturas producere iisque participationem aliquam sui esse conferre, & simul illas ad seipsum vt ad vltimum earum finem referre, iuxta illud Prouerbiorum 16. Vniuersa propter semetipsum operatus est dominus. Confirmatur, nam cum voluntas diuina sit infinite perfecta, nullum aliud bonum quàm infinitum potest esse obiectum adæquatum, & primum à quo illius actus specificetur; quare sola bonitas diuina potest esse primum motuum quo Deus se & alia diligit, neque in bonitate creaturarum, vt pote essentialiter finita, vltimate sistere potest.

Nota 1. etsi Deus omnia velit propter suam bonitatem, inde malè colligi, non esse in eo iustitiam, misericordiam, aliasue virtutes, præter charitatem: quia ut eiusmodi virtutes sint in Deo, sufficit quòd operetur ex speciali earum honestate; quanquam illud totum vltimatè in suam bonitatem referat.

Nota 2. quòd dici solet, amorem amicitiaè tendere ad amicum propter ipsū, dupliciter posse intelligi: nam si sensus sit, amorem amicitiaè terminari vltimatè ad amicum, sic falsum est; si verò aliquem amari propter ipsum significet tantum, eum amari ut ipsi bene sit, sic Deus amat hominem propter ipsum, etsi ad hoc non moueatur à bonitate hominis, sed à sua propria bonitate diuina; ad quam ipsemet homo, totumque bonum quod possidet vltimatè refertur.

CONCLUSIO VI. Voluntas Dei etsi realiter vnica sit & simplicissima, diuiditur in voluntatem signi & beneplaciti, antecedentem & consequentem, conditionatam & absolutam, efficacem & inefficacem.) Per voluntatem beneplaciti intelligitur quædam voluntas verè & formaliter in Deo existens, qua complacet sibi in re volita; at per voluntatem signi intelliguntur signa

quædam externa diuinæ voluntatis hoc
versu comprehensa.

*Præcipit aut prohibet, permittit, con-
sulit, implet.*

Licet autem non semper in Deo re-
periatur affectus interior, qui iuxta con-
ceptum nostrum prædictis signis res-
pondeat, ea tamen absolutè significant
affectum aliquem, seu voluntatem verè
in Deo existentem: aliàs falsa essent si-
gna, qualia à Deo usurpari non possunt.

Voluntas antecedens est qua Deus
vult aliquid secundum se, & sine cir-
cumbstantiis spectatum, qua ratione vult
salutem omnium hominum: consequens
verò, qua Deus vult aliquid conspectis
omnibus circumbstantiis, qua ratione vult
aliquos damnari, quia nempe sunt ma-
li: sicut iudex qui vult antecedenter vt
omnes homines, viuant, vult consequen-
ter vt homicida intereat.

Eadem voluntas beneplaciti, adhuc
diuidi potest in conditionatam & abso-
lutam, quæ diuisio cum præcedenti co-
incidit: nam cum voluntas antecedens
ea sit, qua Deus vult omnium salutem
esse conditionatam, conditione se tenen-
te ex parte obiecti, non actus: vt cum
verè & sincerè optamus dare mercedem
agricolæ, si in vinea laborauerit: volun-

tas autem absoluta ea dici potest, qua deus vult aliquid spectatis omnibus circumstantiis, vnde eadem est ac consequens.

Vbi nota voluntatem hanc generalē qua deus vult omnes saluari, includere istam conditionem, si per ipsos non stet, non verò istam, nisi per hoc impediretur pulchritudo vniuersi, vt putant aliqui Thomistæ: sic enim Deus non haberet verum affectum saluandi omnes homines, contra aperta Scripturæ & sanctorum Patrum testimonia, siquidem ex seipso, & eorum peccatis minimè prouocatus, vellet voluntate consequente eos damnare, ne, si saluarentur, pulchritudo vniuersi impediretur.

Tandem voluntas Dei diuiditur in efficacem & inefficacem, efficax dicitur quæ habet effectum, & inefficax quæ eo caret. Cæterum voluntas signi non est semper efficax, cum non semper fiat quod deus præcipit aut consulit. Voluntas autē beneplaciti antecedēs, qua deus vult omnes saluari, etsi absolutè non sit efficax, cum effectu careat, dicitur tamē efficax secundum se, seu conditionatè, quatenus vi illius reprobi salutem efficaciter consequerentur, nisi illius efficaciam impedimentum apponerent: conse-

quens verò sed absoluta dei voluntas
semper est efficax, ita vt infallibiliter e-
ueniat, quidquid deus ea voluntate vult:
voluntati enim eius quis resistet? Rom.
9. Cuius ratio sumitur ex omnipoten-
tia virtutis diuinæ, quæ à nulla creatura
impediti potest, vnde si homo non facit
quod Deus vult voluntate antecedente,
Deus facit in illo, & de illo quod vult
voluntate consequente; ex illius pecca-
tis efficaciter colligendo gloriam suam.

 SECTIO II.

De libertate voluntatis diuinæ.

CONCLUSIO I.

IN deo ponenda est libertas, eaque cō-
sistens non in indifferentia iudicij sed
in indifferentia ipsius voluntatis poten-
tis eligere hoc aut illud.) Prima pars
est certa ex Scriptura quæ multipliciter
denotat in deo esse libertatem, vt cum
ait deum facere quicquid vult, diuidere
singulis prout vult, saluare quos vult,
&c. Ratione etiam ostenditur, quia po-
nenda est in deo omnis perfectio sim-